

**Statistikdokumentation for
Detailomsætningen af økologiske fødevarer 2023**

1 Indledning

Statistikken belyser omfanget og sammensætningen af omsætningen af økologiske fødevarer i supermarkeder og varehuse. Undersøgelsen er gennemført første gang for året 2003. Siden 2017 er virksomheder der udelukkende sælger online, herunder abonnementssalg, inkluderet i undersøgelsen.

2 Indhold

Detailomsætningen af økologiske fødevarer er en årlig opgørelse af salget af økologiske føde- og drikkevarer i detailhandelen, opgjort i mængde og værdi. Statistikken opdeles på varegrupper. Datagrundlaget for statistikken er indberetninger fra de store supermarkeds kæder samt grossister, der sælger fødevarer til detailhandelen.

2.1 Indholdsbeskrivelse

Detailomsætningen af økologiske fødevarer belyser omfanget og sammensætningen af omsætningen af økologiske fødevarer i supermarkeder og varehuse m.m. Omsætningen er fordelt på et antal varegrupper og måles i henholdsvis vægt og værdi.

Detailhandelen varetages af en række supermarkeds kæder og varehuse samt en række selvstændige købmænd, kiosker o.l. Undersøgelsespopulationen består af to delpopulationer: Dels supermarkeds kæderne og varehusene dels en række grossister, der udover egne kæder også leverer til købmænd, kiosker m.m. De leverandører, der deltager i undersøgelsen vurderer, at de dækker størstedelen af den samlede vareleverance til sektoren. Denne koncentration betyder, at det er muligt at reducere erhvervets samlede indberetningsbyrde uden, at dette får væsentlig betydning for undersøgelsens dækningsgrad og dermed validitet.

Supermarkeds kæderne og varehusene indberetter det faktiske salg af økologiske varer med angivelse af nettovægt i kg og omsætning i kr. inkl. moms. Grossistkæderne indberetter salg til egne supermarkeds kæder samt øvrigt engrossalg til detailhandelen.

Den anvendte vareklassifikation er, med enkelte undtagelser, identisk med den vareklassifikation, der anvendes ved Danmarks Statistiks forbrugsundersøgelse.

2.2 Grupperinger og klassifikationer

[Varegrupper i Detailomsætningen af økologiske fødevarer](#). Den anvendte vareklassifikation er med enkelte undtagelser identisk med den vareklassifikation, der anvendes ved Danmarks Statistiks forbrugsundersøgelse. Definitioner kan også ses i spørgeskemaet, som kan downloades på [undersøgelsens side for indberettere](#).

2.3 Sektordækning

Virksomheder inden for detailhandel, som sælger fødevarer.

2.4 Begreber og definitioner

Økologisk vare: Vare der opfylder dansk lovgivning om markedsføring af varer, der er økologisk produceret.

2.5 Enheder

Statistikken offentliggøres på omsætning (kr., mængde) fra virksomheder.

2.6 Population

Virksomheder inden for detailhandel, som sælger fødevarer.

2.7 Geografisk dækning

Danmark.

2.8 Tidsperiode

2003-

2.9 Basisperiode

Ikke relevant for denne statistik.

2.10 Måleenhed

Omsætningen offentliggøres i 1.000 kr. inkl. moms (værdi) samt nettovægt i tons (mængde).

2.11 Referencetid

Statistikken dækker omsætning i det kalenderår, der refereres til.

2.12 Hyppighed

Årlig.

2.13 Indsamlingshjemmel og EU regulering

Lov om Danmarks Statistik §6 og §8. Der er ingen EU-regulering.

2.14 Indberetningsbyrde

Indberetningsbyrden er beregnet til 0,1 årsværk.

2.15 Øvrige oplysninger

Øvrige oplysninger kan fås på [statistikens emneside](#) eller ved henvendelse til Danmarks Statistik.

3 Statistisk behandling

Data indsamles årligt blandt supermarkedskæder (inkl. discount), varehuse samt de grossister, der sælger fødevarer til detailhandelen, herunder til købmænd/kiosker. Spørgeskemaer kvalitetskontrolleres (sammenhæng mellem værdi og mængde, udvikling fra forrige år) og respondenter genkøntaktes om nødvendigt. Detailomsætning som hidrører fra grossister udregnes ud fra disses mængdeomsætning og kilopriser fra detailhandlende, så de indberettede oplysninger bliver sammenlignelige med de øvrige indberettede oplysninger fra supermarkeder og varehuse.

3.1 Kilder

Indsamlingspopulation: supermarkedskæder (inkl. discount), varehuse samt de grossister, der sælger fødevarer til detailhandelen, herunder til købmænd/kiosker (i alt under 20 indberettere).

Salgskanaler som gårdbutikker og specialbutikker er ikke inkluderet. Disse salgskanaler dækkede under 5 pct. af den økologiske detailomsætning i 2020. Kilde: Økologisk Landsforening "Økologisk Markedsrapport 2021", Tal fra Gfk ConsumerScan.

Disse salgskanaler kan antages at have en anderledes sammensætning af den økologiske omsætning end den dækkede population.

3.2 Indsamlingshyppighed

Årlig.

3.3 Indsamlingsmetode

Data indsamles i elektronisk blanket (regneark). Spørgeskema og vejledninger tilgængelig på [undersøgelsens side for indberettere](#).

3.4 Datavalidering

Spørgeskemaer kvalitetskontrolleres (sammenhæng mellem værdi og mængde, udvikling fra forrige år) og respondenter genkøntaktes om nødvendigt.

3.5 Databehandling

Omsætning fra grossister omregnes til detailpriser, så de indberettede oplysninger bliver sammenlignelige med de øvrige indberettede oplysninger fra supermarkeder og varehuse. Følgende metode er anvendt:

På grundlag af den samlede omsætning fra supermarkederne og varehusene udregnes kilopris for de enkelte varegrupper. Herefter beregnes den værdimæssige omsætning af salg fra grossisterne ved at multiplicere denne pris med de indberettede mængdeoplysninger fra grossisterne. Efterfølgende sammenlignes den beregnede værdimæssige omsætning for de enkelte grossister med den faktiske omsætning, for på den måde at kontrollere om metoden er hensigtsmæssig for alle varegruppers vedkommende. I tvivlstilfælde er der blevet rettet henvendelse til grossisten.

Forudsætningen for at anvende omsætningen i engrosledet som estimat for den tilsvarende omsætning i detailledet er, at de detailbutikker der er medlem af DSK, De Samvirkende Købmænd (samt andre mindre kæder/købmænd/kiosker), får alle/størstedelen af deres varer fra grossistkæderne. Dataleverandørerne i undersøgelsen vurderer, at dette i meget stor udstrækning er tilfældet.

I enkelte tilfælde kan butikker, der er medlem af DSK få leveret mælk direkte fra mejerierne udenom grossisterne. Der er ikke foretaget korrektion for dette. Salg af mejeriprodukter kan derfor være en smule undervurderet.

De økologiske føde- og drikkevarers andel af den samlede detailomsætning for føde- og drikkevarer estimeres f.o.m. 2017 ud fra salgstal indhentet direkte fra de virksomheder, der indgår i undersøgelsen. Den samlede detailomsætning af føde- og drikkevarer blev frem til 2016 udregnet ved hjælp af undersøgelsen 'Detailhandlens omsætning efter branche og varegruppe' samt et indeks for udviklingen i detailhandelsomsætningen af føde- og drikkevarer. 'Detailhandlens omsætning efter branche og varegruppe' gennemføres ikke længere. Det nye beregningsgrundlag vurderes at være mere præcist end det tidligere. Andelene f.o.m. 2017 kan ikke sammenlignes med tidligere år. Det skyldes dels det nye beregningsgrundlag, dels udvidelsen af undersøgelsen i 2017 med virksomheder der udelukkende sælger on-line (herunder abonnementssalg).

3.6 Korrektion

Der laves ikke korrektioner af data udover hvad der allerede er beskrevet under datavalidering og databehandling.

4 Relevans

Statistikken anvendes af interesseorganisationer, myndigheder m.m. til vurdering af omfanget og sammensætningen af økologisk forbrug.

4.1 Brugerbehov

Statistikken anvendes af interesseorganisationer, myndigheder m.m. til vurdering af omfanget og sammensætningen af økologisk forbrug.

4.2 Brugertilfredshed

Brugerbehov afdækkes i Brugerudvalget for fødevarestatistik. Danmarks Statistik er desuden i regelmæssig kontakt med centrale brugere, herunder Fødevareministeriet, som tilskudsfinansierer statistikken.

4.3 Fuldstændighed af data

Ingen krav fra forordninger og guidelines.

5 Præcision og pålidelighed

Totaltælling, ingen stikprøveusikkerhed.

Der er nogen usikkerhed ved beregningen af data fra grossisterne. Efter en nærmere analyse af de indkomne skemaer vurderer Danmarks Statistik, at oplysningerne totalt set giver et retvisende billede af detailomsætningen med økologiske føde- og drikkevarer i supermarkeder og varehuse, dog kan salg af mejeriprodukter være undervurderet.

De indberettede tal vurderes at være af god kvalitet.

5.1 Samlet præcision

Totaltælling, ingen stikprøveusikkerhed.

Der er nogen usikkerhed ved beregningen af data fra grossisterne. Efter en nærmere analyse af de indkomne skemaer vurderer Danmarks Statistik, at oplysningerne totalt set giver et retvisende billede af detailomsætningen med økologiske føde- og drikkevarer i supermarkeder og varehuse, dog kan salg af mejeriprodukter være undervurderet.

De indberettede tal vurderes at være af god kvalitet.

5.2 Stikprøveusikkerhed

Totaltælling, ingen stikprøveusikkerhed.

5.3 Anden usikkerhed

Undersøgelsen dækker ikke følgende salgskanaler:

1. Gård- og stalddørssalg
2. Helsekostforretninger
3. Specialbutikker som fx grønthandlere, bagere
4. Torvesalg

Ovenstående salgskanaler dækkede under 5 pct. af den økologiske detailomsætning i 2020. Kilde: Økologisk Landsforening "Økologisk Markedsrapport 2021", Tal fra Gfk ConsumerScan.

Detailbutikker, hvor omsætningen indsamles via disses grossister, kan i enkelte tilfælde købe varer udenom grossister. Fx kan salg af mejeriprodukter kan være en smule undervurderet.

5.4 Kvalitetsstyring

Danmarks Statistik følger anbefalinger vedrørende organisering og styring af kvalitet, der er givet i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF). Læs mere om disse på [Adfærdskodeks for europæiske statistikker](#). Der er etableret en arbejdsgruppe for kvalitet og en central kvalitetssikringsfunktion, der løbende gennemfører tjek af produkter og processer.

5.5 Kvalitetssikring

Danmarks Statistik følger principperne i Adfærdskodeks for europæiske statistikker (Code of Practice, CoP) og bruger den tilhørende implementeringsmodel Quality Assurance Framework (QAF) ved implementeringen af disse principper. Dette indebærer løbende decentrale og centrale tjek af produkter og processer på baggrund af dokumentation, der følger internationale standarder. Den centrale kvalitetssikringsfunktion rapporterer til arbejdsgruppen for Kvalitet. Rapporteringen indeholder blandt andet forslag til forbedringer, som vurderes, besluttet og implementeres.

5.6 Kvalitetsvurdering

Der er tale om en totaltælling inden for supermarkeder, varehuse og dvs. uden stikprøveusikkerhed. Dertil kommer de største on-linebutikker. Det antages at disse i alt står for en stor andel (95 pct.) af det samlede salg af økologiske fødevarer i detailhandelen.

5.7 Revisionspolitik

Danmarks Statistik foretager revisioner i offentliggjorte tal i overensstemmelse med [Danmarks Statistiks revisionspolitik](#). De fælles procedurer og principper i revisionspolitikken er for nogle statistikker suppleret med en specifik revisionspraksis.

5.8 Praksis for revisioner

Der offentliggøres normalt kun endelige tal.

6 Aktualitet og punktlighed

Offentliggørelse 4-5 måneder efter referenceperiodens afslutning. Statistikken offentliggøres normalt uden forsinkelse i forhold til det annoncerede tidspunkt.

6.1 Udgivelsestid for foreløbige og endelige tal

Offentliggørelse 4-5 måneder efter referenceperiodens afslutning.

6.2 Publikationspunktlighed

Statistikken offentliggøres normalt uden forsinkelse i forhold til det annoncerede tidspunkt.

7 Sammenlignelighed

Der findes ingen offentlig tilgængelig sammenlignelig statistik. Dog kan der i noget omfang sammenlignes med udviklingen i grupper indenfor den samlede detailhandel, eksempelvis belyst i Detailomsætningsindekset.

I Sverige og Norge kan man finde delvist sammenlignelig statistik. I den danske statistik er der sammenlignelig statistik fra 2003 frem til nu.

7.1 International sammenlignelighed

Sveriges Statistik (SCB) laver en delvist sammenlignelig statistik. Der er visse forskelle i dækningen mht. varer og salgskanaler.

Norge: [Landbrugsdirektoratet](#) offentliggør omsætning baseret på tal fra analysebureauet Nielsen m.fl. i 'Produksjon og omsetning av økologiske landbruksvarer'.

7.2 Sammenlignelighed over tid

Undersøgelsen blev gennemført for første gang i 2003. Resultaterne for 2003-2016 er direkte sammenlignelige. Sammenligning af mængder, især på aggregeret niveau, kan dog være vanskelig, da varesammensætningen løbende ændrer sig. Fra 2017 er butikker der udelukkende sælger on-line (herunder abonnementssalg) inkluderet i undersøgelsen.

De økologiske føde- og drikkevarers andel af den samlede detailomsætning for føde- og drikkevarer estimeres f.o.m. 2017 ud fra salgstal indhentet direkte fra de virksomheder, der indgår i undersøgelsen.

Den samlede detailomsætning af føde- og drikkevarer, inklusive konventionelle varer, blev frem til 2016 udregnet ved hjælp af undersøgelsen 'Detailhandlens omsætning efter branche og varegruppe' samt et indeks for udviklingen i detailhandelsomsætningen af føde- og drikkevarer. 'Detailhandlens omsætning efter branche og varegruppe' gennemføres ikke længere. Det nye beregningsgrundlag vurderes at være mere præcist end det tidligere. Andelene f.o.m. 2017 kan ikke sammenlignes med tidligere år. Det skyldes dels det nye beregningsgrundlag, dels udvidelsen af undersøgelsen i 2017 med virksomheder der udelukkende sælger on-line (herunder abonnementssalg).

7.3 Sammenhæng med anden statistik

Der findes ingen officiel sammenlignelig statistik. Dog kan der i noget omfang sammenlignes med udviklingen i grupper indenfor den samlede detailhandel, eksempelvis belyst i Detailhandelsindekset.

7.4 Intern konsistens

Data er internt konsistente i almindelighed, dog sker der en særlig omregning af grossisters omsætning for at gøre disse sammenlignelige med supermarkeder (se Databehandling).

8 Tilgængelighed

Statistikken offentliggøres i [Statistikbanken](#) samt i Nyt fra Danmarks Statistik, som kan ses på [emnesiden om økologisk statistik](#).

8.1 Udgivelseskalender

Udgivelsestidspunktet fremgår af udgivelseskalenderen. Datoen bekræftes i ugerne forinden.

8.3 Udgivelsespolitik - brugeroplysning

Statistikker offentliggøres altid kl. 08:00 på dagen, der er annonceret i udgivelseskalender. Ingen uden for Danmarks Statistik ser statistikken før offentliggørelsestidspunktet.

8.2 Udgivelseskalender - adgang

Udgivelseskalenderen kan findes på følgende link: [Udgivelseskalender](#).

8.4 NYT/Pressemeddelelse

Statistikken offentliggøres i [Nyt fra Danmarks Statistik](#) om *Detailomsætningen med økologiske fødevarer*.

8.5 Publikationer

Statistikken indgår i [Statistisk Tiårsoversigt](#).

8.6 Statistikbanken

Statistikken offentliggøres i Statistikbanken under [Indenrigshandel med økologiske fødevarer](#) i tabellen:

- [OEKO3](#): Detailomsætningen af økologiske fødevarer efter varer, enhed og tid

8.7 Adgang til mikrodata

Forskeradgang er ikke relevant, da diskretionering ikke kan sikres.

Varegrupperne offentliggøres på detaljeret niveau i Statistikbanken. De varegrupper der ikke offentliggøres kan stilles til rådighed efter aftale.

8.8 Anden tilgængelighed

Varegrupperne offentliggøres på detaljeret niveau i Statistikbanken. De varegrupper der ikke offentliggøres kan stilles til rådighed efter aftale.

8.9 Diskretioneringspolitik

[Datafortrolighedspolitik i Danmarks Statistik.](#)

8.10 Diskretionering og databehandling

Statistikken offentliggøres ikke på et niveau, der kræver diskretionering.

8.11 Reference til metodedokumenter

Statistikken er yderligere dokumenteret i *Statistiske Efterretninger (Landbrug) 2004:19*.

8.12 Dokumentation af kvalitetssikring

Resultater fra vurdering af beskrivelse af produkter og udvalgte processer foreligger i detaljeret form for hver statistik samt summarisk i rapporter til arbejdsgruppen for kvalitet.

9 Administrative oplysninger

Administrativt er statistikken placeret i kontoret Fødevareerhverv. Kontaktpersonen for statistikken er Martin Lundø, tlf: 51 46 15 12 og e-mail: MLU@dst.dk.